

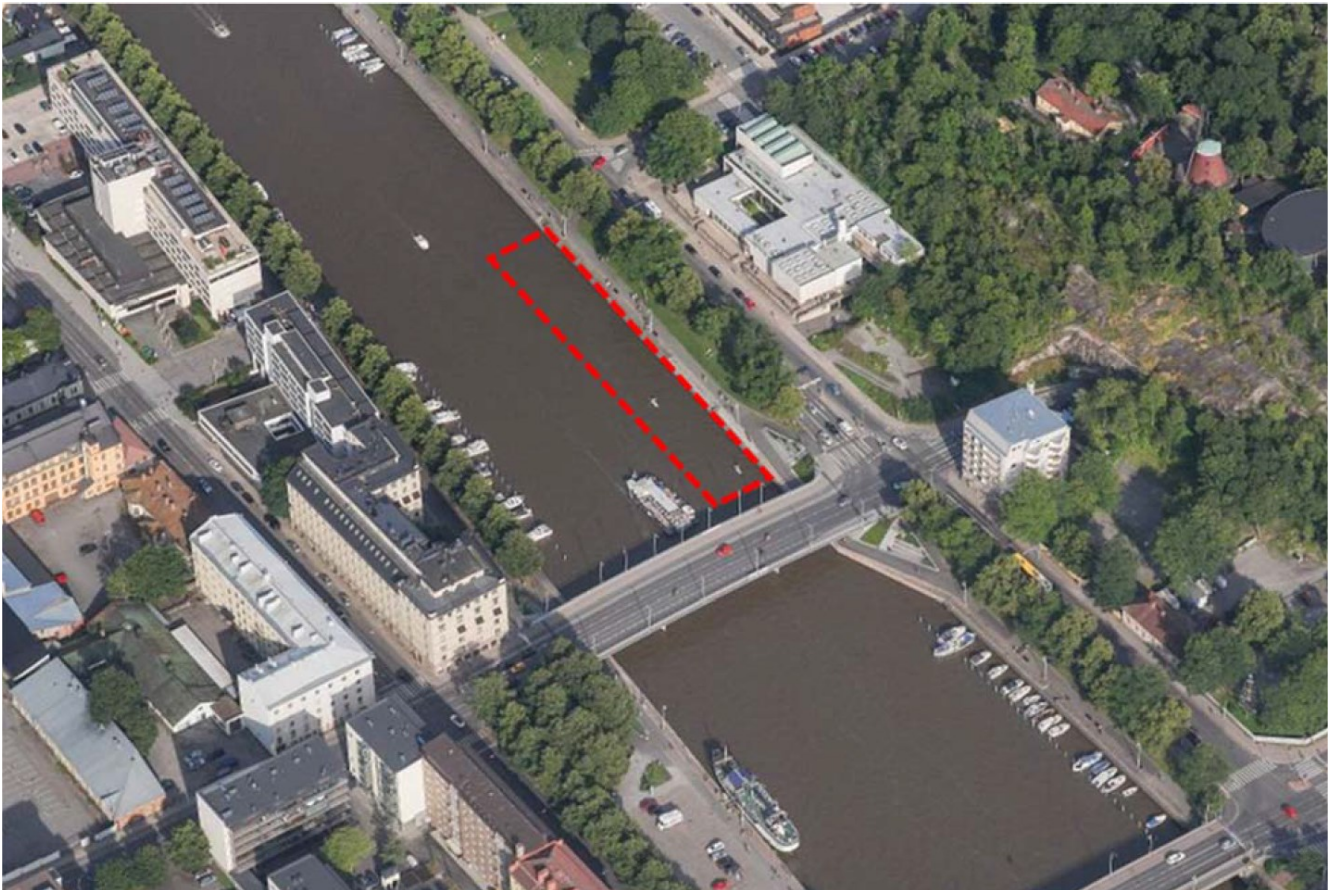
Asemakaavanmuutos

18.3.2022

Muutettu 27.9.2022 (lausunnot ja muistutukset)

Kaupunginosa: III

Osoite: Itäinen Rantakatu

SISÄLLYSLUETTELO

1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma.....	2
1.1 Yleistä jätetyistä mielipiteistä	2
1.2 Mielipiteet	2
1.3 Vastineet mielipiteisiin	7
2 Aloituskokous viranomaisille.....	11
3 Kaavaehdotuksen nähtävilläolo (MRL 65 §)	12
3.1 Muistutukset	12
3.1 Vastineet muistutuksiin.....	14
4 Kaavaehdotuksen lausunnot	17
5 Kaupunkikuvatyöryhmä	23

1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

22.5.2019 päivätty osallistumis- ja arviointisuunnitelma postitettiin osallisille ja asetettiin nähtäville Kaupunkiympäristötoimialan asiakaspalvelupisteeseen ja kaupungin internet-sivulle 22.5.2019. Mielipiteitä toivottiin 1.7.2019 mennessä.

1.1 Yleistä jätetyistä mielipiteistä

Kaavanmuutoksen valmisteluun liittyen kaavoitukseen saapui määräaikaan mennessä yhteensä 8 mielipidekirjettä, joista neljä yksityishenkilöiltä ja yksi asunto-osakeyhtiöltä. Myöhemmin saatiin lisäksi 3 mielipidettä, sekä yksi aiemmin lähetettyä mielipidettä täydentävä mielipide.

Mielipiteen jättivät

- 4 kansalaisosallista
- As Oy Borenranta
- As Oy Auranranta
- Turku Energia Sähköverkot Oy
- Turun luonnonsuojeluyhdistys ry
- Turun kaupunki/ Kaupunkiympäristötoimiala/ ympäristönsuojelu
- Martinrantaseura ry
- KeskiKaupunkiseura Tälpuajokke ry

Mielipiteissä nousi erityisesti esiin huoli lautan aiheuttamasta meluhäiriöstä, vaikutuksista liikenteeseen ja pysäköintiin sekä kulttuurimaisemaan ja kaupunkikuvaan. Useissa mielipiteissä nousi esiin myös kysymys lautan sijainnista, jota ei pidetty soveltavana. Lisäksi kyseenalaistettiin lautan rannan aktivoimisen tarpeellisuutta. Mielipiteissä otettiin myös kantaa lautan tekniseen toteutukseen liittyviin kysymyksiin.

1.2 Mielipiteet

Mielipiteet on esitetty tässä tiivistettynä. Vastineet on esitetty jäljempänä aihepiireittäin yhdistettynä.

Kansalaisosalliset ja asunto-osakeyhtiöt

Osallinen 1

- Aurajoki ei tarvitse kulttuurijokilauttaa - se itse on kulttuuria, suomalainen perinnemaisema.
- Kiinteä kulttuurijokilautta ei kuulu Aurajoen maisemaan.
- Idea kylpylästä on erinomainen, mutta paikka on väärä. Lähistöllä Samppalinnan mäellä on jo maa-uimala, lisäksi joen alajuoksulle Linnaa vastapäätä on tulossa toinen maa-uimala.
- Riittääkö kävijöitä kaikkiin uimaloihin? Voisiko esimerkiksi Samppalinnan uimalaa kehittää kulttuurijokilauttaan suunnitelluilla toiminnoilla? Maa-uimalan alapuolella on vapaa ns. hämähäkitontti, johon voisi sijoittaa uimalan uusia toimintoja. Uusi osa voitaisiin liittää Samppalinnan maa-uimalaan 3-4 kerroksisella lasipintaisella lisäosalla, johon sijoitetaan kulttuurijokilauttaan ideoituja toimintoja.
- Kaupungin tulee sopimuksin varmistaa, ettei turkulaisten veronmaksajien rahoja käytetä hankkeeseen mahdollisen konkurssin edessä.

Osallinen 2

- Lautan paikka on väärä, joki tulee liian ahtaaksi. Aurajoessa on jo riittävästi toimintoja jokilaivojen muodossa.

Osallinen 3

- Kulttuurijokilautta on itsessään hyvä idea, mutta paikka ei ole sopiva, koska joki on liian kapea ja paikka muutenkin ahdas.
- Kapea pyörä- ja kävelytie on vilkkaasti liikennöity, myös katuosuus on ahdas ja kovallikenteinen.
- Pysäköintipaikoista on huutava pula.
- Ei saa unohtaa W Aaltosen museota.

Osallinen 4

- Ajatus jokilautasta on hyvä, mutta paikka on väärä. Joki kapenee liikaa. Aurajoki on tärkeä osa turkulaisuutta, muualta monistettu jokilautta on massakulttuuria.
- Lautta tuo veneilyyn turvallisuusriskejä. Lähistöllä sijaitseva Cafe Art vuokraa lainaveneitä. Miten kokematon veneilijä selviää kapenevassa joessa kun esim. Jakke-jokilautta tulee vastaan?
- Rakennelma on liian massiivinen, leveä ja korkea.
- Pysäköinti on ongelma, itärannalle olisi pitänyt tehdä pysäköintihalli kallioluolaan Turkuvision kehätie-suunnitelman mukaan. Itärannan nykyiset pysäköintipaikat vähenevät paikalle suunnitellun kevyen liikenteen reitin vuoksi.
- Miten kevyt liikenne ohjataan kulttuurijokilautan kohdalla?

As Oy Borenranta

As Oy Borenranta sijaitsee suoraan suunniteltua kulttuurijokilauttaa vastapäätä, joen länsipuolella. Rakennuksessa ei ole koneellista ilmastointia, mistä syystä kesähelteellä tuuletaminen tapahtuu avoimista ikkunoista. Asuntoihin tuuletettaessa kantautuva yöaikaan melu on erityisen häiritsevää.

- Kaavaan tulee määritellä selkeät melurajoitukset äänen voimakkuuden osalta.
- Kovaääniset tulee suunnata vain Samppalinnan/ WAMin suuntaan, missä ei ole häiriintyvää asutusta.
- Ulkoilmamusiikkia tulee rajoittaa siten että häiritsevä soitto klo 22 jälkeen on kielletty.
- Samojen rajoitusten tulee koskea myös tapahtumia.
- Kaavassa tulee huolehtia, ettei Läntinen Rantakatu muutu parkkipaikaksi, katu on osa Borenrannan pelastustietä.
- Luonnospiirustuksen perusteella tapahtuma-alue näyttää levittäytyvän rantaan, sulkien jo nykyisellään kapealla väylällä toimivan joenrannan kevyen liikenteen, myös rantapuut näyttävät kaadetun?
- Ympäristön pysäköintipaikat ovat normaalitilanteessa riittävät, mutta tapahtumien aikaan riittämättömät. Kulttuurilautta tuo oman lisänsä tähän tarpeeseen. Pysäköinti, niin autojen kuin polkupyörien tulee ratkaista kulttuurirannan kokonaisuutena. Kulttuurijokilautalle tulee kuitenkin osoittaa omat polkupyörien pysäköintipaikat.
- Väkimäärän pakkaantuessa tapahtumapaikoille, myös roskaaminen ja puskapussit levittäytyvät lähitienvoile. Kaavassa tulee määritellä riittävästi pysyviä roskiksia ja yleisiä vapaasti käytettäviä wc-tiloja.
- Kulttuurijokilautan haittavaikutukset vähenevät, jos lautta sijoitetaan Marinan ja virastotalon väliselle alueelle, Marinassa ei ole joelle avautuvia ikkunoita eikä virastotalossa

toimintaa iltaisin ja öisin. Myös Myllysellän liikenteen häiriö ja pölyhaitta olisi vähäisempi. Vallitseva läntinen tuuli tuo liikenteen nostattaman pölyn suoraan lautalle.

- Itsenäisyyden puisto on liian pieni konserttitalolle, se sopisi paremmin Martinsillan ja Itäisen Rantakadun kulmatontille täydentämään teatterin, WAMin ja kulttuurijokilautan muodostamaa kokonaisuutta, sen sijaan kulttuurijokilautan sijoitus Marinan ja virastotalon väliin säilyttäisi Itsenäisyydenpuiston vehreyden.
- Mikäli ”vihervalue” ei sovi suunnitelmiin, voisi itsenäisyyden aukiosta tehdä Teatterin, WAMin ja kulttuurijokilautan yhdistävä tapahtumatori.
- Jokirannan kaavoitus ja rakentaminen tulisi hoitaa yhtenä kokonaisuutena, jokilautan kaavaa ei ole järkevä tehdä tästä irrallisena suunnitelmana.
- Mikä tekee uimalasta kulttuurijokilautan? Esittelytilaisuuden perusteella toiminta koostuisi uimalan lisäksi lähinnä ”ulkoilmakonserteista”, mikä ei oleellisesti poikkea jokilaitoista. Vaakahuone on hoitanut elävän musiikin tarjonnan sisätiloissa häiritsemättä ympäristöä melulla.

As Oy Auranranta

Aurajoki ympäristöineen nykyisellään on erittäin sopusuhtainen ja harvinainen kokonaisuus, joka tarjoaa asukkailleen ja vierailijoille historian havinaa ja nautintoja. Turun kaupungin tulee säilyttää rantojen kulttuurinen olemus.

Kulttuurijokilautan soveltuvuus Aurajoen rantaan

- Aurajoen rantojen suunnittelu tulisi hoitaa kokonaisvaltaisesti eikä irrallisten ”postimerkkikaavojen” kautta.
- Kaarna -hanke soveltuisi erityisen huonosti Aurajokirantaan. Se tulisi olemaan varsin massiivinen uimalautta, joka peittäisi Wäinö Aaltonen museon taakseen.
- Voi hyvin kysyä, mikä tekisi uimalasta kulttuurilautan. Hankkeen esittelytilaisuuden mukaan toiminta koostuisi uimalan lisäksi lähinnä ulkoilmakonserteista. Nykytilanteessa jokilautat jo tarjoavat kesän mittaan runsaasti moisia konserttielämyksiä, joiden meluhaitoista ja -riidoista olemme saaneet lukea monesti mediasta. Kaunista jokirantaa ollaan ahtaamassa täyteen kaikenlaista markkina- ja meteliviihdettä.
- Mikäli hanke etenee, tulee jo kaavoitusvaiheessa määritellä aukiolo- ja melurajat siten, ettei laitoksen toiminnasta aiheudu kohtuutonta haittaa ja häiriötä alueen asukkaille.

Liikenne ja turvallisuus

- Aurajoen vesiliikenne erilaisine veneineen on kesäaikaan erittäin vilkasta. Jokilautta kaventaisi huomattavasti käytettävissä oleva tilaa ja samalla vaarantaisi veneilijöiden turvallisuutta. As. Oy Auranrannan edessä on venepaikkoja ja ne tulisi säilyttää tulevassa kaavassa.
- Kulttuurijokilautan asiakkaiden autojen ja polkupyörien pysäköinti tulisi ratkaista suunnitteluvaiheessa. Vaarana on, että Läntisestä Rantakadusta tulisi laittoman pysäköinnin alue.

Yhdistykset ja viranomaiset

Turku Energia Sähköverkot Oy

- Asemakaavaan tulee merkitä tai ainakin selostuksessa tulee mainita Aurajoen pohjan alle suuntaporatut Turku Energia Sähköverkot Oy:n (TESV) suojaPUTKET ja niihin asennetut keskijännitekaapelit, jotka jäävät lautan alle.
- Kaikista pohjaan tehtävistä toimenpiteistä, kuten ruoppaamisesta ja rakentamistyön aikaisista rakennelmista, tulee toimittaa suunnitelmat hyvissä ajoin TESV:n hyväksyttäväksi.
(Myöhemmin tarkennettu: SuojaPUTKITUKSET / kaapelit sijaitsevat joen itäreunalla n. 9-10 metriä vedenpinnan alapuolella, ts. n. 6 metriä joen pohjan alapuolella. Joen länsireunalla kaapelit sijaitsevat n. 1 metriä pohjan alapuolella. Tällä alueella ei ruoppausta sallita.)

Turun luonnonsuojeluyhdistys ry

Melu

- Melun vaikutukset lähiasukkaiden hyvinvointiin ja museovierailijoiden taide-elämysten kokemiseen on arvioitava.
- Joki on maastosta johtuen ”laaksossa”. Melu kaikuu rakennuksista, melukuormitus on jo nyt korkea sillan ja rantakadun liikenteestä johtuen, musiikkimelu lisänä voi johtaa kohtuuttomaan kuormitukseen.

Roskaantuminen

- Kaavassa tulee selvittää mitkä toiminnot aiheuttavat roskaantumisriskiä ja mikä vaikutus sillä on.

Uimavesien ja uima-allaskemikaalien käsittely

- Veden käsittelyn vaiheet ja uimaveteen lisättävien kemikaalien säilytys ja käyttö tulee selvittää.
- Lautalta poisjohdettavien kemikaaleja sisältävien uimavesien jatkokäsittely jätevetenä tulee selvittää.

Valaistus

- Mahdollisuudet ympäristöystävällisiin valaistusratkaisuihin ja energiatehokkuuteen tulee selvittää.

Puusaunan hiukkaspäästöt

- Puusaunan savun terveysvaikutukset lautan asiakkaisiin ja lähistöllä liikkuviin rannan käyttäjiin tulee arvioida.

Puunsuoja-aineet

- Lautan pinnoilla käytettävien puunsuoja-aineiden tulee olla mahdollisimman ekologisia.

Muuta

- Luonnonsuojeluyhdistys pitää hyvänä ideana suunnitelmaa aurinkopaneelien ja maksaruohokaton sijoittamisesta kattopinnoille. Viherkaton perustamisessa tulisi ottaa huomioon myös mahdollisuus hyödyntää kotimaista ketokasvillisuutta ja/tai sammalta. Viherkattoja voidaan täydentää myös perhosbaareilla.
- Yhdistys on huolissaan rannan pääviheryhteyden säilymisestä ja lehtipuiden säilyttämisestä alueella. Lehtipuita ei saa poistaa esimerkiksi sen vuoksi että ne saattavat aiheuttaa uima-aitaiden roskaantumista.

Turun kaupunki/ Kaupunkiympäristötoimiala/ ympäristönsuojelu

- Alueelle kohdistuu liikenteen melua.
- Vesilain mukaisen luvan tarve tulee selvittää.
- Pohjasedimenttien puhtaus on varmistettava ennen mahdollista kaivamista tai ruop-
paamista edellyttävään toimenpiteeseen ryhtymistä.
- Suunnittelussa tulee varautua joenpinnan vaihteluun.

Martinrantaseura

Kulttuurijokilautta on lähtökohtaisesti hyvä idea. Voittajaehdotus Kaarnan tyyppisen lautan si-
joittaminen WAMin eteen ei kuitenkaan sovi kulttuurirannaksi hahmotellun Aurajoen osaan.

- Lautan korkeus 7 m merenpinnasta tulee joen vastarannalta katsottuna peittämään
osan WAMin museosta.
- Lautalle uimisen ja saunomisen lisäksi suunnitellut toiminnot – musiikki, esittävä taide,
yhteislaulu, festivaaliohjelmistot, ravintolatoiminnot jne. lisäävät entisestään melua ja
liikenteen ympäristösaasteita alueella, heikentäen lähistön asukkaiden elinympäristöä.
- Leveä jokilautta vaikeuttaisi kapeaa jokea kulkevien veneiden ja lauttojen kulkua lisä-
ten vaaratilanteita.
- Ranta-alueen kapea kevyen liikenteen väylä tukkeutuisi. Pysäköintiongelmia niin pol-
kupyörille kuin moottoriajoneuvoille olisivat mittavat.

Keskikaupunkiseura Tälpuajokke ry

- Pitää hyvänä, että uusia kohteita suunnitellaan Turun keskustaan ja pitää tärkeänä, et-
tä visio kulttuurin merkityksestä kaupungin vetovoimatekijänä otettaisiin huomioon joki-
rantojen kehittämisessä.
- Epäilee, onko jokilautan uimalalle kysyntää, ottaen huomioon viereinen Samppalinnan
uimala sekä joen alajuoksulle suunniteltu uimala.
- Esittää että kulttuurijokilautta toteutuessaan keskittyisi kulttuuritapahtumien tuottami-
seen vaikkapa siirrettävänä rakenteena, jättäen pois uimala- ja ravintolatoiminnan.
- Paikka WAM:in edessä ei ole parhain mahdollinen kulttuurirantaan
- Jokilautasta aiheutuu ehdotetussa paikassa monia käytännön ongelmia; lautta peittää
WAMin julkisivua, aiheuttaa meluhaittaa vastapäisiin asuintaloihin ja voi haitata vesilii-
kennettä.
- Jokilautan toiminta kasvattaa liikennettä, jolloin liikenne vaikeutuu Itäisellä Rantakadul-
la.
- Jokilautta lisää pysäköintipaikkojen tarvetta.
- Esteetön liikkuminen on taattava.
- Näkee kulttuurijokihankkeessa oikein sijoitettuna monia myönteisiä puolia, katsomo
sääsuojattuna tarjoaa uusia elämyksiä taidetapahtumille, uimala voisi olla myös talvella
käytössä jopa avantouintia mahdollistavana ja tyylikäs ravintola kohottaisi ravitsemus-
palvelua olutlaivoja paremmin.
- Sijoituspaikaksi voisi ajatella joen alajuoksua, jossa joki virtaa väljempänä tai vaikkapa
ylempänä Titanik -taidekeskuksen edustalla.

1.3 Vastineet mielipiteisiin

Edellä esitettyjen mielipiteiden vastineet on alla yhdistetty aihepiireittäin.

Lautan sijainti

Lautan sijainti on määritelty kaupunginhallituksen vuonna 2018 hyväksymässä yleis-suunnitelmassa *Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteet*. Sijoituksessa on otettu huomioon joen rannoille suunnitellut muut toiminnot ja näiden yhteisvaikutus. Lautan siirtäminen esimerkiksi Itsenäisyydenaukion eteen ei ole suotavaa, koska joki kapenee pohjoiseen siirryttäessä. Yleisperiaatteiden mukaan toteutuksessa tulee varmistaa, ettei lautta muodostu esteeksi muulle vesiliikenteelle.

Joen alajuoksulle suunniteltu sauna- ja ravintolarakennus ulkouima-altainen ei ole lähtenyt toteutumaan, sen rakennuslupa on vanhentunut.

Lautan aiheuttama melu

Lautan toiminta ei saa aiheuttaa häiritsevää, lain ja kaupungin asettamien määräysten vastaista meluhaittaa lähistön asutukseen. Melutorjunnasta on säädetty meluntorjuntalaissa (993/1992) ja Turun kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä. Kaavakarttaan ei siten ole tarpeen erikseen kirjata näitä määräyksiä.

Lautalla järjestettävä jatkuva toiminta ei saa ylittää Vnp 993/1992 mukaisia melutason ohjearvoja. Ympäristösuojelulain § 118 mukaan erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta on tehtävä meluilmoitus. Ilmoitus tulee tehdä myös tilapäisiin tapahtumiin liittyvästä äänenvahvistimen ja äänentoistolaitteiden erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta käytöstä ulkotiloissa yöaikaan klo 22.00-07.00.

Kaupungin ympäristösuojelumääräyksissä 21§ edellytetään, että yleisötilaisuuksien ja muiden tilapäisten tapahtumien järjestäjän on huolehdittava, että äänentoistolaitteet on suunnattu ja säädetty siten, että niiden käyttö häiritsee naapurustoa mahdollisimman vähän. Liikkeiden ja ravintoloiden ulossuunnatut äänentoistolaitteet on säädetty siten, ettei ääni ole häiritsevästi kuultavissa asuinhuoneistoissa ikkunoiden ollessa kiinni. Aukioloaikojen ulkopuolella äänentoistolaitteiden käyttö on kielletty.

Lauttaan kohdistuva melu ja pöly

Toimija on tietoinen alueelle kohdistuvasta liikenteen melusta ja mahdollisesta pölyhaitasta. Nämä otetaan tarpeen mukaan huomioon lautan suunnittelussa.

Lautan tarve, riittääkö kävijämäärät?

Lautta tarjoaa ympärivuotisesti toimivia uimalapalveluja, jotka täydentävät nyt ainoastaan kesäaikana toimivan viereisen Samppalinnan ulkoilmauimalan palveluja. Samppalinnan uimala on kesäaikaan usein täynnä, mikä perustelee tarvetta myös toiselle Turun keskustaan sijoittuvalla uimalalla. Lähin luonnonvarainen uimaranta sijaitsee Ispoisissa vajaat viisi kilometriä Kulttuurijokilautalle suunnitellusta paikasta etelään.

Lautta tulee kilpailutyössä esitetyn toimintasuunnitelman mukaan tarjoamaan uimalatoimintojen ohella monipuolisia kulttuuri- ja virkistyspalveluja, ja poikkeaa siten hankkeena merkittävästi perinteisen uimalan toiminnasta.

Uimalalauttaa on ideoitu osana vuonna 2017 valmistunutta keskustavisiota, jossa tavoitteina on esitetty mm. Aurajoen rantaviivojen aktivoiminen, urheilutoimintojen lisääminen sekä eri kulttuuri-toimintoja yhdistävän kulttuurirannan toteuttaminen. Lautta sisältyy myös kaupunginhallituksen 2018 hyväksymään *Aurajoen ja sen rantojen käytön yleispe-*

riaatteet – suunnitelmaan, jonka tavoitteena on ohjeistaa Aurajokeen liittyvien toimintojen sijoittamista ja kehittämistä.

Lautan toiminnasta vastaa yksityinen kokenut yrittäjä, jonka vastuulle jää toiminnan kehittäminen ja ylläpitäminen.

Lautan vaikutus jokiliikenteen sujuvuuteen ja turvallisuuteen

Kaavan keskeinen lähtökohta on, ettei lautta saa muodostaa estettä Aurajoen vesiliikenteelle. Lautalle on kaavassa varattu 20 metrin levyinen alue, jonka ylittäviä rakenteita ja toimintoja ei sallita. Vapaan vesiväylän ehdottomaksi minimileveydeksi määritelty 30 metriä toteutuu kaavassa, jättäen 15 -17 metriä vapaata tilaa vastarannalle esitettyjä vuokrattavia venepaikkoja varten. Aurajoen rannoille suunnitellut uudet hankkeet, joista Kulttuurijokilautta on vain yksi, tulevat pienentämään joen vapaata vesitilaa ja siten josain määrin yleisesti vaikuttamaan vesiliikenteeseen.

Lautta ankkuroidaan paikalleen siten, että sen liikkuminen joessa estyy, eikä lautta siten itsessään aiheuta vaaraa muulle vesiliikenteelle. Joessa tapahtuvan muun vesiliikenteen tulee myös huomioida turvallisuuskohdat. Asemakaavassa tullaan edellyttämään, että vesilain mukaisen luvan tarve selvitetään rakennusvaiheessa ja lupa tarvittaessa haetaan. Luvalla varmistetaan, ettei hanke aiheuta haittoja vesistölle ja sen käytölle.

Lautan vaikutus kevyen liikenteen sujuvuuteen Itäisellä Rantakadulla

Lautan henkilö- ja huoltoliikenne ei saa aiheuttaa vaaraa Itäisen Rantakadun ajoneuvo- tai kevyelle liikenteelle tai vaikeuttaa sen sujuvuutta.

Itäisen Rantakadun pyöräily-yhteyttä tullaan nyt meneillä olevan suunnittelun mukaisesti parantamaan siirtämällä pyörätie jokirannassa kulkevalta väylältä ajoradan reunaan. Jatkossa rantapenkalla, lautan sisäänkäynnin edustalla on ainoastaan jalankulkuliikennettä. Lautan liikenne risteää ajoradan reunassa sekä Myllysilän läheisyydessä yksisuuntaisen pyörätien kanssa. Lautan huoltoliikenne tapahtuu käyttäen kadun reunaan tehtävää huoltotasannetta ja sen viereen rakennettavaa huoltohissiä, jolloin ajoa alas rantapenkalle ei tapahdu.

Jätehuolto ja roskaantuminen

Lautan jätehuoltoa varten on Itäisen Rantakadun ajoradan reunaan suunniteltu sijoitettavan syväkeräysastiat ja rantapenkan rinteeseen osittain upotettava jätekatos. Jäteautojen keräyspaikka sijoittuu ajoradan reunaan rakennettavalle huoltotasanteelle hyödyntäen sen viereen rakennettavaa huoltohissiä, jolloin liikennettä ei ohjata rantapenkalle. Lautan jätehygieniasta huolehditaan terveysviranomaisten ohjeiden mukaisesti. Lautan toiminta ei ole sen luonteista, että se aiheuttaisi erityistä roskaantumista.

Wc-tilat

Lautalle toteutetaan lautan kävijöitä palvelevat riittävät käymälätilat. Ranta-alueelle mahdollisesti toteutettavia yleisiä käymäläpalveluja ei ratkaista tämän asemakaavan yhteydessä.

Pysäköinti

Lautan asiakkaita varten toteutetaan polkupyörien pysäköintipaikkoja lautan läheisyyteen kaava-alueen ulkopuolelle. Alustavat sijoituspaikat ja tilavaraus on esitetty kaavatyön yhteydessä laaditussa luonnossuunnitelmassa. Pyöräpaikkojen tilavaraukset ja sijoitus täsmentyvät Itäisen Rantakadun katusuunnitelmassa.

Lautta sijoittuu 1.3.2021 voimaan tullessa rakennusjärjestyksessä määritellylle ydinkeskustan kävelyvyöhykkeelle, jolla ainoastaan asumiselle ja toimistotiloille on esitetty pysäköinnin minimivaatimuksia. Lautalle ei kaavassa ole osoitettu nimikoituja autopaikkoja. Lautta palvelee muiden keskustatoimintojen tapaan valtaosin jalkaisin ja polkupyörällä kulkevia, sekä julkisia liikennevälineitä käyttäviä asiakkaita. Lautan ja Wäinö Aaltosen museon väliin on Itäisen Rantakadun yleissuunnitelmassa merkitty seitsemän kadunvarsiautopaikkaa. Lisäksi on Itäiselle Rantakadulle merkitty pysäköintipaikat tilausbusseja ja takseja varten. Lautan lähiympäristössä on runsaasti kadunvarsipysäköintipaikkoja, joiden käyttöastetta pyritään parantamaan rajoittamalla pysäköintiä maksullisuudella tai aikarajoituksin. Keskusta-alueella ylipäätään suunnitellaan kokonaan poistettavaksi rajoittamattomat pysäköintipaikat, mikä tulee vähentämään ylimääräistä pitkäaikaispysäköintiä. Valtion virastotalon, Kaupunginteatterin ja suunnitteilla olevan konserttitalon kortteliin toteutettava pysäköintilaitos lisää osaltaan alueen pysäköintikapasiteettia.

Läntisellä Rantakadulla pysäköiminen ei nykyisellään ole sallittua eikä lautta tuo tähän muutosta. Pelastusteiden toimivuudesta huolehditaan tarpeellisin rajoittein.

Kulttuurirannan ja lähiympäristön pysäköinti on selvitettävä laajempänä kokonaisuutena, jossa huomioidaan mm. eri toimintojen tarpeet, vuoropysäköinti, muuttuvat pysäköinnin linjaukset sekä liikenteen ml. joukkoliikenteen tulevat muutokset. Huomioitavaa kuitenkin on, että kadunvarsipaikat tulevat jo päätettyjen hankkeiden edetessä vähenemään nykytilanteesta. Kulttuurijokilautan kaavatyössä tätä alueen pysäköintikokonaisuutta ei ole mahdollista ratkaista.

Lautan vaikutukset kulttuurimaisemaan ja kaupunkikuvaan

Lautta tulee huolella sovittaa Aurajoen maisemaan ja kaupunkikuvaan. Liikepaikan luovutuskilpailun avulla on haettu paikkaan sopivaa ja arkkitehtonisesti korkealaatuista ratkaisua. Kilpailuehdotusten arvioinnissa painotettiin erityisesti korkeatasoista arkkitehtuuria ja ympäristöönsä soveltuvuutta. Ratkaisua on edelleen kehitetty kaavatyön aikana ja vaikutuksia maisemaan on tarkasteltu kolmiulotteisen mallin avulla. Asemakaavaan on kirjattu kaupunkikuvaa ja rakentamisen laatua koskevia määräyksiä, joissa mm. rajoitetaan lautan enimmäiskorkeutta ja määrätään julkisivumateriaaleista.

Laadittavaan vuokrasopimukseen sisältyy toteutusvelvoite sekä sitoumus hyväksytyjen suunnitelmien noudattamisesta. Kun lautta toteutetaan kilpailuehdotuksen mukaisesti, pääosa lautasta on avointa ulkotilaa, joka korkeutensa puolesta jää rantapenkan alapuolelle, eikä siten peitä näkymiä muualle kuin vesialueelle. Lautan korkeammat osat tulevat jossain määrin peittämään näkymiä joen toiselta puolelta Väinö Aaltosen museon suuntaan, sekä joen suuntaan. Museon julkisivua joen suunnalta peittää jo nykyisellään kesäaikana rannan puurivi.

Lautta tuo Aurajoen kulttuurimaisemaan uudentyyppisen toiminnan, joka poikkeaa jokirannan nykyisistä ja historiallisista toiminnoista ja rakenteista. Samppalinnan vuoren ja Urheilupuiston vieressä joen rannassa toiminta kytkeytyy ympäristön virkistyspalveluihin ja tuo niihin uuden kulttuurikerrostuman. Lautta on kooltaan jokilaivoja suurempi mutta kytkeytyy maisemassa tyypologisesti enemmänkin jokirannan laituri-, telakka- ja proomu-rakennelmiin.

Sähkökaapelien huomioon ottaminen

Kaavamääräyksiin kirjataan velvoite hakea lupaa Turku Energia Sähköverkot Oy:ltä ruoppauksista ja pohjaan ulottuvista rakentamistöistä.

Ympäristövaikutukset

Lautan ylläpidon tulee tapahtua ympäristölainsäädännön mukaisesti siten, ettei toiminnasta aiheudu haittaa vesistöön tai ympäristöön. Uima-altaiden vedet johdetaan viemäriverkostoon. Veden puhdistukseen käytettävien kemikaalien säilytyksestä ja veden käsittelystä huolehditaan säännösten mukaisesti.

Ulkopinnoilla käytettävien puunsuoja-aineiden tulee olla tarkoitukseensa hyväksytyjä. Ympäristölainsäädäntö määrää käytettävistä aineista, eikä niitä siten kirjata asemakaavaan.

Suunnittelun lautan välittömässä läheisyydessä kulkevat vilkkaasti liikennöidyt kadut: Itäinen Rantakatu ja Myllyahde - Myllysilta - Koulukatu. Liikenteen päästöt aiheuttavat tässä tapauksessa lähistöllä liikkuville rannan käyttäjille suuremmat terveysvaikutukset kuin lyhykestoinen saunan lämmitys puulla. Lisäksi lautan välittömässä läheisyydessä ei ole asuinrakennuksia. Toki täytyy kiinnittää huomiota puun oikeaoppiseen polttotapaan ja huolehtia siitä, että poltettava puu on kuivaa. Hiukkaspäästöihin vaikuttaa myös puun laatu, kiukaan huolto ja mahdolliset siinä käytettävät suodattimet. Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa puuttua asiaan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten perusteella.

Energiatehokas ja ympäristöystävällinen valaistus on ratkaisuna suositeltava ja yrittäjän näkökulmasta yleensä myös edullinen. Valaistuksen vaikutuksesta kaupunkikuvaan ja naapurustoon on säädelty rakennusjärjestyksen 29 §:ssä seuraavasti; *valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovittava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti häiritse alueen asukkaita, alueella liikkuvia tai naapurialueita. Julkisivuvalaistuksen tulee tukea rakennuksen luonnetta ja sen kaupunkikuvallista merkitystä. Valaisimen tulee soveltua kunkin alueen kaupunkikuvaan.* Eliöstön vuoksi kaavamääräyksiin on lisätty: *Alueen valaistusta (valaisintyypit, voimakkuus ja suuntaus) suunniteltaessa on varmistettava, ettei valaistuksesta aiheudu häiriöitä lepakkojen tai vaelluskalojen siirtymäreiteille tai ruokailualueille.*

Kaupunkikuvatyöryhmän lausunnon perusteella kaavamääräyksistä on poistettu suositus viherkatteen käytöstä. Työryhmän mielestä lauttarakenteen veistoksellisuuden ja toiminnallisen muodon esille tuominen on tärkeää. Rannalla säilytettävät puut riittävät tuomaan alueelle vehreyttä.

Kaavamääräyksiin kirjataan vesilain mukaisen luvan tarpeen selvittäminen. Joenpohjan ruoppausluvan yhteydessä arvioidaan tarve mm. pohjasedimenttien tutkimukselle.

Rannan lehtipuurivin säilyminen

Rannan lehtipuurivi sijoittuu katualueelle kaava-alueen ulkopuolelle. Nyt laadittavan Itäisen Rantakadun yleissuunnitelman yhtenä tärkeänä lähtökohtana on puurivin säilyttäminen. Lautan huoltotasanteen ja siihen liittyvän hissien ja jätekatoksen toteuttaminen johtaa nyt laaditun viitesuunnitelman mukaan mahdollisesti yhden puun kaatamiseen. Puu voidaan korvata uudella puulla. Lautan muusta toiminnasta ja puhtaanapidosta johtuen ei puita sallita kaadettavaksi.

Tekninen toteutus

Suunnittelussa varaudutaan joenpinnan vaihteluun, mm. lautan kiinnityksen osalta sekä lautan kulkuramppien ratkaisuihin.

Kaavatyön yhteydessä on selvitetty lautan kiinnitykseen ja pelastusliikenteeseen liittyen rantapenkan kestävyttä sekä joen ruoppausstarvetta. Selvityksen perusteella Kulttuurijokilautan rakentamisen teknisinä edellytyksinä pidetään joen pohjan ruoppausta, ran-

tamuurin puutukipaalutuksen uusimista, muuriin sijoitettavien lautan kiinnityspisteiden porapaalutusta sekä ankkurointipisteiden (paalutuksineen ja kuormansiirtorakenteineen) sijoittamista viherkaistaleelle. Käytännössä edellä mainittujen rakenteiden sijoittaminen osoitetulle Kulttuurijokilautan alueelle vaatii koko rantaväylän purkamisen ja uudelleen rakentamisen.

Lautan kustannukset

Alue vuokrataan kilpailun voittajille vuoden kuluessa asemakaavan voimaantulosta. Laadittavaan vuokrasopimukseen sisältyy toteutusvelvoite sekä sitoumus hyväksytyjen suunnitelmien noudattamisesta. Luovutuksessa noudatetaan Turun kaupungin hyväksymiä maanvuokrasopimusehtoja täydennettynä aluekohtaisilla ehdoilla. Kaupunki rakentaa kustannuksellaan määräämään aikana alueelle mahdolliset hulevesien hallintajärjestelmät, katualueet katupiirustusten mukaisesti, yleiset sähkö-, tele-, vesi- ja viemärijohdot sekä katuvalaistuksen.

Kaupunginvaltuuston hyväksymään vuosien 2022-2025 taloussuunnitelmaan on sisällytetty rantamuurin korjaus- ja vahvistamiskustannukset. Alueelle tuleva toimija vastaa lautan rahoittamisesta mukaan lukien ruoppaus.

2 Aloituskokous viranomaisille

Kaavatyön aloituskokous pidettiin 30.9.2019. Kokouksessa olivat läsnä kaupunkiympäristön palvelukokonaisuudesta kaavoitus, tonttipalvelut, ympäristönsuojelu ja Waterfront-hankkeen edustaja, sekä lisäksi Varsinais-Suomen ELY-keskuksen alueiden käyttö ja kulttuuriympäristöt, Turku Energia Sähköverkot Oy, aluepelastuslaitos ja Turun Satama Oy. Liikennesuunnittelu, rakennusvalvonta, rakennuttaminen, konsernihallinnon kaupunkikehitysryhmä, vapaa-aikatoimiala sekä Turun Vesihuolto Oy olivat estyneitä.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen edustajat totesivat, että hankkeen vaikutuksia maisemaan ja kaupunkikuvaan tulee tarkemmin tarkastella ja kaavamääräyksiin tulee varmistaa hankkeen kaupunkikuvan kannalta oleellisten tekijöiden toteutumisen ja säilyminen, ottaen huomioon hankkeen pysyvä luonne sekä toiminnan ja toimijoiden mahdollinen vaihtuminen. Lisäksi tulee ottaa huomioon rannalla kulkeva yleiskaavan pääviheryhteys ja kävelytien riittävä leveys. Hankkeella ei milloinkaan osiin saa sulkea joen valtaväylää. Vesilain mukaiset edellytykset tulee arvioida tarkempien suunnitelmien pohjalta, ennen rakennushankkeeseen ryhtymistä, kaava ei velvoita luvan myöntämiseen. Vaikutusarviossa otetaan huomioon lautan siirrettävyys.

Turku Energia Sähköverkot Oy muistutti kaava-alueella joen alla n. 6 metrin syvyydessä kulkevista keskijännitekaapeleista, jotka tulee merkitä kaavaan ja ottaa huomioon rakennettaessa.

Aluepelastuslaitoksen edustaja totesi, että rantapenkan kestävyys pelastusajoneuvoa varten sekä lautan vakaus sammutustilanteessa tulee varmistaa. Mikäli kerrosala ylittää 1500 kem² seuraa väestönsuojan rakentamisvelvoite.

Turun Satama Oy:n edustaja totesi, ettei hankkeella ole Turun satamaan liittyviä vaikutuksia ja että vesiliikenteen sujuvuus joella tulee turvata.

Kaavoituksen maisema-arkkitehti totesi toiminnan rikastuttavan jokirannan elämää. Lautta hahmottuu maisemassa sekä lauttana että rakennuksena mikä vaikeuttaa maisemavaikutusten arvioimista. Korkean osan sijainti olisi syytä määrittellä tarkasti kaavassa. Maisemavaikutuksia tarkasteltaessa tulee ottaa huomioon mm. jokinäkymät ja näkymät kirkon suuntaan. Hankkeeseen liittyvää infraa toteutettaessa tulee turvata rantapenkan jalankulkureitin säilyminen riittävän leveänä sekä jokirannan puiden säilyminen.

Kaupungin ympäristönsuojelun edustaja totesi, että lautan suunnittelussa tulee ottaa huomioon Myllysellalta kantautuva liikennemelu ja esitti varmistettavaksi, tarvitseeko hanke ympäristöluvan vai meluilmoitukset. Vesilain mukainen tarve voidaan arvioida myöhemmässä vaiheessa tarkempien suunnitelmien pohjalta. Joen pohjassa on mahdollisesti epäpuhtauksia, jotka tulee rakentamisen yhteydessä ottaa huomioon. Jätevedet tulee johtaa viemäriverkkoon

Waterfront -hankkeen edustaja totesi, että hanke on linjassa Waterfront -hankkeen tavoitteiden kanssa

Kaavoituspäällikkö kertoi, että Itäisen Rantakadun kevyen liikenteen alustavan suunnitelman mukaan on polkupyöräliikenne tarkoitus siirtää rannasta ajoradan reunaan ja esitti varmistettavaksi, onko Myllysellan liikennemelun mittaaminen kaavatyön osana tarpeellista. Kaavatyössä tulee lisäksi varmistaa, että lautalla säilyy riittävästi kilpailutyössä esitettyä kaikille avointa ulkotilaa ja sisätiloja sisältävän korkeamman osan laajuutta tulee riittävässä määrin rajoittaa

Lisäksi todettiin, että kaavatyön yhteydessä voidaan tutkia lautan tarkempaa sijoituspaikkaa, huolto- ja saattoliikenteen toimivuus varmistetaan, järjestetään polkupyörien pysäköinti ja selvitetään vuodenaikojen vaikutus.

3 Kaavaehdotuksen nähtävilläolo (MRL 65 §)

Kaavanmuutosehdotus oli nähtävillä 28.3.2022 - 26.4.2022. Nähtävilläoloaikana saatiin 3 muistutusta asunto-osakeyhtiöltä ja yhdistyksiltä. Muistutuksen jättivät Asunto Oy Borenranta, Martinrantaseura ry ja Keskikaupunkiseura Tälpuäl jokke ry.

Muistutukset on esitetty tässä tiivistettynä. Vastineet on esitetty jäljempänä aihepiireittäin yhdistettynä.

3.1 Muistutukset

Asunto Oy Borenranta

- Hankkeen Turun kaupungille aiheuttamat kustannukset ovat suuremmat kuin hankkeesta saatavat hyödyt. Kaupungille aiheutuisi merkittäviä kustannuksia joenpohjan ruoppaamisesta, muurin vahvistamisesta ja lautan ankkurointirakenteiden toteuttamisesta, eli rantaväylän purkamisesta ja uudelleen rakentamisesta.
- Hankkeesta aiheutuu negatiivisia vaikutuksia kulttuurihistoriallisesti merkittävään maisemaan. Jokilautan pituus (122 m) näyttäisi WAM:iin nähden olevan lähes kaksinkertainen, jolloin rakennelma on massiivisuudeltaan varsin merkittävä. Joen pinnasta 11 metrin korkeuteen ulottuva rakennelma peittää katutasosta katsottuna WAM:iin
- Valtakunnalliset ja maakunnalliset alueiden suunnittelutavoitteet eivät kaavaehdotuksessa toteudu. Suunnitellut rakenteet alueella eivät ole maiseman arvoja turvaavia ja edistäviä.
- Joen molemmin puolin merkittyjen ulkoilureittien toimivuuden lisäksi tulisi edistää mahdollisuuksia ihmisten liikkumiselle jokea pitkin. Lautta vaikeuttaisi julkista ja huvivieneliikennettä joella.
- Ympäristössä työskenteleville ja vieraileville ei ole riittävästi autojen tai pyörien pysäköintipaikkoja. Uusi kulttuuritalo tulee entisestään lisäämään pysäköintipaikkojen tarvetta, samoin Itäiselle Rantakadulle rakennettavat pyörätiet. Lautta olisi siten vaikeasti esim. lapsiperheiden saavutettavissa.
- Itäisen Rantakadun ja Myllysellan liikenne tulee aiheuttamaan kaava-alueelle merkittävää meluhaittaa, tästä johtuen alue soveltuu erittäin huonosti uimalan tai konserttien käyttöön.

- Viihdekäytön osalta uimalahanke olisi sinänsä uusi hanke, mutta sen parempi toteutuspaikka olisi esim. joen alajuoksulla, jonne olisi helpompi järjestää parkkipaikkoja ja jonne myös julkinen liikenne ulottuu.
- On oletettavaa, että lautan pääasiallinen kannattavuus tulisi olemaan ravintolatoiminta, jota joki on ravintolalaivojen muodossa jo pullollaan, tähän soveltuvat paremmin kapeammat jokilaivat
- Kaavaselostuksen s.34 mukaan vuotuiseksi kävijämääräksi on arvioitu 300-400 ihmistä, joten merkitys olisi täysin olematon mitä tahansa käyttötarkoitusta ajatellen.

Martinrantaseura ry

Aurajoki on tärkeä osa Turun kulttuurimaisemaa sellaisenaan. On tärkeää, että Aurajoen itäinen ranta pidetään aitona kulttuurirantana.

- Jokeen ei pidä rakentaa uimalaa, saunaa, musiikkilavaa tai muita kiinteitä rakennelmia. Uimala ja saunat eivät edusta sellaista kulttuuria, joka kuuluu Aurajoen arvokkaaseen kulttuurimaisemaan. Martinrantaseuran vuonna 2019 tekemässä kyselyssä 90 % vastaajista vastusti minkään kiinteän rakennelman sijoittamista Wäinö Aalton museon (WAM) edustalle Aurajokeen.
- Lautan leveys vaikeuttaisi ratkaisevalla tavalla veneilyä joella
- Lautta tulee korkeutensa puolesta peittämään osan WAM:in museosta vastarannalta katsottuna. Itäisellä puolella joen arvokas ilme tuhoutuisi. Suunniteltu lautta ei ole arkkitehtonisesti sopiva rannan kulttuurihistoriallisesti kauniiseen maisemaan.
- Suunnitellut pyörätiet rantakadulle ja jalankulku rannassa sopivat huonosti yhteen lautan kanssa, koska vierailijat ja runsas huoltotoiminta tuskin sujuisivat ilman moottoriliikennettä.
- Uimaan, saunomaan ja nauttimaan auringosta pääsee lähistöllä olevaan Samppalinnan maauimalaan. Ravintolapalveluja tarjoavat Aurajoella lukuista ravintolalaivat, musiikkitalo tulee mahdollistamaan musiikkinautintoja sisätiloissa alueen asukkaita häiritsemättä. Sinne tulevalle kattoterassille voidaan järjestää myös pienimuotoisia ulkoilmatilaisuuksia niin haluttaessa. Alueella on tarjontaa joka makuun. Kaarnan kaltainen ulkoilmalava häiritسی laajaa väestöä Aurajoen molemmin puolin aamuöihin asti, koska veden vaikutuksesta musiikki kaikuisi hyvinkin kauas joen molemmin puolin. "Kulttuurijokilautalle" ei ole sijaa arvokkaassa Aurajoen kulttuurimaisemassa eikä kaupunkilaisilla varaa sen ylläpitämiseen.

Keskikaupunkiseura Tälpualjokke ry

- Aurajokivarren arvokas maisema-alue on esitetty yleiskaavaluonnoksessa viherympäristönä, mutta jokivarrella on jo nyt runsaasti erilaisia ravintoloita ja muuta toimintaa sekä rakennuksissa että laivoissa. Mikäli tarjontaa vielä halutaan lisätä, sen tulisi olla omaleimaista, Turun historiaa ja kaupunkikulttuuria kuvastavaa eikä muualta kopioitua, kuten kulttuurijokilautta tällaisena ehdotuksena on.
- Muistuttaja epäilee, onko uimalalle kysyntää, ottaen huomioon viereinen Samppalinnan uimala, jokilaivojen tarjoamat ravintolapalvelut sekä joen alajuoksulle suunniteltu uimala ja esittää että kulttuurijokilautta toteutuessaan keskittyisi kulttuuritapahtumien tuottamiseen, vaikkapa siirrettävänä rakenteena, jättäen pois uimala- ja ravintolatoiminnan.
- Paikka WAM:in edessä ei ole paras mahdollinen kulttuuriranta. Musiikkitalon sijoittaminen Itsenäisyydenaukiolle muuttaa oleellisesti tilannetta aiemmasta.
- Jokilautasta aiheutuu ehdotetussa paikassa monia käytännön ongelmia; lautan kat-somorakenne peittää ainakin osittain WAM: in julkisivua, lautta aiheuttaa meluhaittaa vastapäisiin asuintaloihin ja lautan leveys voi haitata vesiliikennettä
- Jokilautan toiminta kasvattaa liikennettä, jolloin liikenne vaikeutuu Itäisellä Rantakadulla.
- Jokilautta lisää pysäköintipaikkojen tarvetta, tätä kysymystä ei ole kaavassa ratkaistu.

- Esteetön liikkuminen on taattava.
- Lautan sijoituspaikka tulisi miettiä paremmaksi. Oikein sijoitettuna hankkeella olisi monia myönteisiä puolia; katsomo sääsuojattuna tarjoaa uusia elämyksiä taideta-
pahtumille, uimala voisi olla myös talvella käytössä jopa avantouintia mahdollistavana ja tyylikäs ravintola kohottaisi ravitsemuspalvelua olutlaivoja paremmin
- Lautan tulee olla kaikkien kaupunkilaisten ja matkailijoiden paikka, myös nuorten.

3.2 Vastineet muistutuksiin

Suhde ylempiin kaavatasoihin ja suunnittelutavoitteisiin

Alue on osa maakuntakaavan mukaista kulttuuriympäristön tai maiseman kannalta tärkeää aluetta. Alue ei ole valtakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä tai maisemaa aluetta.

Kaava-alueen viereinen Aurajoen ranta-alue on 24.11.2021 päivätyssä ja 20.12.2021 muutetussa yleiskaavaehdotuksessa 2029 osoitettu historialliseksi puistoalueeksi, jolla ympäristö säilytetään; alueen suunnittelussa ja käytössä tulee ottaa erityisesti huomioon alueen kulttuurihistorialliset, maisemalliset ja puutarhataiteelliset arvot sekä mahdolliset arkeologiset arvot ja luontoarvot. Itse kaava-alue on yleiskaavan vesialuetta, johon ei koske erityisiä määräyksiä. Rantaan on merkitty ulkoilureitti ja pyöräilyn pääverkoston reitti. Kaavamääräyksillä ja voittaneen kilpailuehdotuksen kehittämisellä toteutettavasta lautasta pyritään saamaan kulttuurihistorialliseen ja maisemalliseen taustaan sopiva rakennelma.

Lautan sijainti, toimintojen soveltuvuus Aurajoen kulttuuriympäristöön ja rantojen kokonaisvaltainen suunnittelu

Kaupunginhallituksen vuonna 2018 hyväksymissä *Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteissa* on suunnittelualue osa Kulttuurijokialueeksi nimettyä lautoille ja ponttonirakenteille varattua aluetta, jolle voi sijoittaa esimerkiksi ravintola-, kahvila-, sauna-, tai uima-allastoimintaa. Sijoituksessa on otettu huomioon joen rannoille suunnitellut muut toiminnot ja näiden yhteisvaikutus. Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteet muodostavat lähtökohdan rantojen kokonaisvaltaiselle suunnittelulle. Hankkeiden vaikutuksia tarkemmin arvioidaan kussakin hankkeessa erikseen.

Kaupunkikuva, lautan soveltuvuus ympäristöön

Liikepaikan luovutuskilpailun avulla on haettu maisemaan ja kaupunkikuvaan soveltuvaa ratkaisua. Kilpailuehdotusten arvioinnissa painotettiin erityisesti korkeatasoista arkkitehtuuria ja ympäristöönsä soveltuvuutta. Ratkaisua on edelleen kehitetty kaavatyön aikana ja vaikutuksia maisemaan on tarkasteltu kolmiulotteisen mallin avulla. Asemakaavaan on kirjattu lautan korkeutta, kaupunkikuvaa ja rakentamisen laatua koskevia määräyksiä, lisäksi valvotaan toteutusta rakennuslupavaiheessa kuulemalla kaupunkikuvatyöryhmää tai vastaavaa toimielintä.

Lautta sijoittuu yli 40 metrin etäisyydelle Wäinö Aaltosen museosta, museorakennusta selvästi matalammalle tasolle. Lautan katetut yksi- ja kaksikerroksiset osat tulevat jossain määrin peittämään näkymiä joen vastakkaiselta puolelta museon suuntaan, sekä rantakadulta joen suuntaan. Länsirannalta katsottuna lautan kaksikerroksinen osa, joka keskivedenpinnan tasossa mitattuna saa olla enintään museon matalamman julkisivunoson korkuinen (11 metriä), peittää tätä matalaa julkisivunosaa kohtisuoraan katsottuna enintään 12 metrin osuudella. Peittävä vaikutus jää siten vähäiseksi. Joen suunnalta katsottuna museon julkisivua peittää jo nykyisellään kesäaikana rannan puurivi. Kaavaehdotuksesta saadun palautteen perusteella lautan massavaikutusta rajoitetaan siten, että lautan keskiosa edellytetään toteutettavaksi avoimena kattamattomana tilana ja lautan enimmäisleveyttä kavennetaan 20 metriin. Lautan ollessa pääosin matalaa avointa

tai yksikerroksista tilaa, ei sen olemus muodostu rakennukseen verrattavalla tavalla massiiviseksi siitä huolimatta, että lautta on museorakennusta selvästi pidempi. Julkisivumateriaaleja koskevaa määräystä muutetaan seuraavasti: ”Julkisivuissa tulee käyttää ympäristöön soveltuvia ja joen ilmasto-olosuhteita kestäviä laadukkaita materiaaleja, kuten esimerkiksi puuta, kuparia ja lasia”. Kaupunkikuvatyöryhmän kaavaehdotuksesta antaman lausunnon mukaan ”lauttarakenne on suhteellisen laaja, mutta veistoksellisena rakenteena se on mahdollista sovittaa kaupunkikuvallisesti haastavaan paikkaan laadukkaalla suunnittelulla”.

Toiminnallinen tarve ja lautan toiminnot

Lautta tarjoaa ympärivuotisesti toimivia uimalapalveluja, jotka täydentävät nyt ainoastaan kesäaikana toimivan viereisen Samppalinnan ulkoilmauimalan palveluja. Samppalinnan uimala on kesäaikaan usein täynnä, mikä perustelee myös kesäaikaista tarvetta toiselle Turun keskustaan sijoittuvalle uimalalle. Lähin luonnonvarainen uimaranta sijaitsee Ispoisissa vajaat viisi kilometriä Kulttuurijokilautalle suunnitellusta paikasta etelään. Joen alajuoksulle suunniteltu uimalahanke on rauennut.

Lautta tulee kilpailutyössä esitetyn toimintasuunnitelman mukaan tarjoamaan uimalatoimintojen ohella monipuolisia kulttuuri- ja virkistyspalveluja, ja poikkeaa siten hankkeena merkittävästi perinteisen uimalan toiminnasta. Lautan toiminnasta vastaa yksityinen kokenut yrittäjä, jonka vastuulle jää toiminnan kehittäminen ja ylläpitäminen. Kilpailutyössä esitetyn suunnitelman mukaan, lautta suunnitellaan kaikkia ikäryhmiä, asukkaita ja turisteja palvelevaksi matalan kynnyksen kohteeksi.

Asemakaavanmuutoksen lähtökohtana olevassa suunnitelmassa ravintolatoiminta muodostaa vain osan lautan liiketoiminnasta. Kaavaehdotuksesta saadun palautteen perusteella ravintolatoiminnan enimmäiskerrosala pienennetään 30 %:iin ja kirjataan vaatimus lautan keskiosan varaamiseksi kattamattomia uimalatoimintoja varten.

Lautta ei ole kiinteä rakenne, sillä se on jokilaivojen tapaan siirrettävissä. Lautta ei ole rakenteena olennaisesti erilaisempi kuin laivatkaan, esimerkiksi Teatterisillan pielessä Jenny -niminen ravintola on vain laivan näköinen kuori, sillä ei ole omaa moottoria.

Lautasta aiheutuva meluhäiriö

Lautan toiminta ei saa aiheuttaa häiritsevää, lain ja kaupungin asettamien määräysten vastaista meluhaittaa lähistön asutukseen. Melutorjunnasta on säädetty meluntorjuntalaissa (993/1992) ja Turun kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä. Kaavakarttaan ei siten ole tarpeen erikseen kirjata näitä määräyksiä.

Lautalla järjestettävä jatkuva toiminta ei saa ylittää Vnp 993/1992 mukaisia melutason ohjearvoja. Ympäristösuojelulain § 118 mukaan erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta on tehtävä meluilmoitus. Ilmoitus tulee tehdä myös tilapäisiin tapahtumiin liittyvästä äänenvahvistimen ja äänentoistolaitteiden erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta käytöstä ulkotiloissa yöaikaan klo 22.00-07.00.

Kaupungin ympäristösuojelumääräyksissä 21§ edellytetään, että yleisötilaisuuksien ja muiden tilapäisten tapahtumien järjestäjän on huolehdittava, että äänentoistolaitteet on suunnattu ja säädetty siten, että niiden käyttö häiritsee naapurustoa mahdollisimman vähän. Liikkeiden ja ravintoloiden ulossuunnatut äänentoistolaitteet on säädettävä siten, ettei ääni ole häiritsevästi kuultavissa asuinhuoneistoissa ikkunoiden ollessa kiinni. Aukioloaikojen ulkopuolella äänentoistolaitteiden käyttö on kielletty.

Lauttaan kohdistuva meluhäiriöt

Toimija on tietoinen alueelle kohdistuvasta liikenteen melusta. Meluhaitta otetaan tarpeen mukaan huomioon lautan suunnittelussa.

Autojen ja polkupyörien pysäköinti

Lautan asiakkaita varten toteutetaan polkupyörien pysäköintipaikkoja lautan läheisyyteen kaava-alueen ulkopuolelle. Alustavat sijoituspaikat ja tilavaraus on esitetty kaavatyön yhteydessä laaditussa luonnossuunnitelmassa ja Itäisen Rantakadun yleissuunnitelmassa. Pyöräpaikkojen tilavaraukset ja sijoitus täsmentyvät Itäisen Rantakadun katusuunnitelmassa.

Lautta tuo jonkin verran uutta ajoneuvoliikennettä alueelle. Lautta sijoittuu rakennusjärjestyksessä määritellylle ydinkeskustan kävelyvyöhykkeelle, jolla ainoastaan asumiselle ja toimistotiloille on esitetty pysäköinnin minimivaatimuksia. Lautalle ei kaavassa ole osoitettu nimikoituja autopaikkoja. Lautta palvelee muiden keskustatoimintojen tapaan valtaosin jalkaisin ja polkupyörällä kulkevia, sekä julkisia liikennevälineitä käyttäviä asiakkaita. Lautan ja Wäinö Aaltosen museon väliin on Itäisen Rantakadun yleissuunnitelmassa merkitty seitsemän kadunvarsiautopaikkaa. Lisäksi on Itäiselle Rantakadulle merkitty pysäköintipaikat tilausbusseja ja takseja varten. Lautan lähiympäristössä on runsaasti kadunvarsipysäköintipaikkoja, joiden käyttöastetta pyritään parantamaan rajoittamalla pysäköintiä maksullisuudella tai aikarajoituksin. Valtion virastotalon, Kaupunginteatterin ja konserttitalon kortteliin toteutettava pysäköintilaitos lisää alueen pysäköintikapasiteettia. Teatterin, musiikkitalon, museon ja Kulttuurijokilautan tapahtumatoiminoissa voi olla aikataulullisia päällekkäisyyksiä, jolloin pysäköintipaikoista saattaa tulla puutetta. Turun ilmastotavoitteiden mukaan keskusta-alueella priorisoidaan jalankulkua, pyöräilyä ja joukkoliikennettä. Tilanne, jossa ei tarjota kaikille halukkaille pysäköintipaikkaa, johtaa siihen, että kulkumuotoa tulee harkita uudelleen.

Aurajokirannan kevyen liikenteen ja lautan liikenteen yhteensovittaminen

Lautta mahdollisesti lisää jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden määrää rannassa. Lautan henkilö- ja huoltoliikenne ei kaavamääräyksen mukaan saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa Itäisen Rantakadun liikenteelle tai vaikeuttaa sen sujuvuutta. Jalankulun ja polkupyöräilyn järjestelyt Itäisellä Rantakadulla tulevat muuttamaan vuonna 2021 hyväksytyn yleissuunnitelman mukaan. Itäisen Rantakadun pyöräily-yhteyttä tullaan nyt meneillään olevan suunnittelun mukaisesti muuttamaan siirtämällä pyörätie jokirannan reunalta yksisuuntaiseksi ajoradan reunoille ja rantapenkka varataan kokonaan jalankulkuliikenteelle. Jatkossa rantapenkalla, lautan sisäänkäynnin edustalla, jossa lautalle saapuvat asiakkaat kokoontuvat, on ainoastaan jalankulkuliikennettä. Yleissuunnitelmassa lautan edusta on nimetty ”Kulttuurijokilautan aukioksi”. Rakennusluvassa tullaan edellyttämään, että lautalle järjestetään esteetön kulku.

Lautan huolto- ja pelastusliikenne risteää ajoradan reunassa sekä Myllysilan läheisyydessä yksisuuntaisen pyörätien kanssa. Lautan huoltoliikenne on suunniteltu tapahtuvaksi käyttäen kadun reunaan tehtävää huoltotasannetta ja sen viereen rakennettavaa huoltohissiiä, jolloin huoltoliikenteellä ei ole tarvetta ajaa alas rantapenkalle.

Vesiliikenteen turvallisuus

Aurajoen rannoille suunnitellut uudet hankkeet, joista Kulttuurijokilautta on vain yksi, tulevat pienentämään joen vapaata vesitilaa ja siten jossain määrin yleisesti vaikuttamaan vesiliikenteeseen. Lautta ankkuroidaan paikalleen siten, että sen liikkuminen joessa estyy, eikä lautta siten itsessään aiheuta vaaraa muulle vesiliikenteelle. Joessa tapahtuvan muun vesiliikenteen tulee myös huomioida turvallisuusnäkökohdat.

Lautalle oli nähtävillä olleessa kaavaehdotuksessa varattu 23 metrin levyinen alue, jonka ylittäviä rakenteita ja toimintoja ei sallita. Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella lautan enimmäisleveyttä kavennetaan 20 metriin, jolloin joen turvallisuuden kannalta tärkeän valtavyöhykkeen minimileveys 30 metriä ylittyy vähintään n. 2,2 metrillä.

Ympäristön venepaikat

Kaavahankkeella ei ole vaikutusta ympäristön venepaikkoihin. Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteissa mm. lautan vastapuolen ranta on osoitettu vuokrattavia venepaikkoja varten.

Taloudelliset vaikutukset

Kaupunginvaltuuston hyväksymään vuosien 2022-2025 infrainvestointiohjelmaan on sisällytetty rantapenkan ja rantamuurin korjauskustannukset. Korjaaminen on tullut rantapenkassa tapahtuneiden sortumien vuoksi ajankohtaiseksi jo ennen lautan toteuttamista. Itäisen Rantakadun yleissuunnitelmassa esitetty aukio toteutettaisiin vesibussilaiturin läheisyyden vuoksi todennäköisesti muutoinkin, vaikka Kulttuurijokilautta -hanketta ei olisikaan. Kaavan toteuttamisesta koituu kustannuksia kaupungille lautan tarvitsemien kiinnikkeiden ja mahdollisten kunnallisteknisten liittymien vuoksi. Mikäli joenpohjaa on rantamuurin korjaamisen jälkeen tarpeellista ruopata, on se lautan rakentajan tehtävä.

Lautan hyötyä arvioitaessa tulee ottaa huomioon hankkeen myötä yksityisellä rahoituksella toteutettava julkisluonteinen palvelu. Kulttuuripalvelut edistävät käyttäjien hyvinvointia ja kunnan elinvoimaa.

Lautan kävijämäärä

Kaavaselostuksen nähtävillä olleessa versiossa vuotuiseksi kävijämääräksi oli mainittu 300 - 400 henkilöä. Selostuksessa oli kirjoitusvirhe, yrittäjän mukaan arvio on n. 300 000 - 400 000 henkilöä vuodessa. Muistutuksessa maininta kävijämäärästä liittyi näkökulmaan yritystoiminnan kannattavuudesta. Muistutuksen antaja on lisätietojen mukaan ymmärtänyt muistutusta tehdessään, että luku on virheellinen, mutta toisaalta ei myöskään usko suuriin kävijämääriin. Kaavaselostuksessa ollut kirjoitusvirhe ei muistuttajan mukaan vaikuta muistutuksen sisältöön.

Kulttuurijokilautan nähtävilläoloaikana on laadittu erillinen liikenteellinen selvitys, jossa on huomioitu kaikki Itärannan alueella olevat hankkeet. Kulttuurijokilautan vuotuiseksi kävijämääräksi on siinä arvioitu 300 000 - 400 000 henkilöä. Selvitys on samanaikaisesti Kulttuurijokilautan kaavaehdotuksen kanssa käsiteltävänä kaupunkiympäristölautakunnassa.

4 Kaavaehdotuksen lausunnot

Asemakaavanmuutosehdotuksesta antoivat lausunnon Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos, Turun museokeskus, Varsinais-Suomen ELY-keskus, Vesihuolto Oy ja Turun Satama Oy. Vesihuolto Oy:llä ei ollut huomautettavaa asemakaavanmuutosehdotuksesta.

Kaupunkiympäristön palvelukokonaisuuden sisältä rakennusvalvonta, kaupunkirakentaminen ja ympäristönsuojelu kommentoivat kaavaehdotusta.

Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos:

Varsinais-Suomen aluepelastuslaitos toteaa lausunnossaan, että pelastaminen ja opeointi V-S pelastuslaitoksen kalustolla tulee olla mahdollista onnettomuustilanteessa kaava-alueella. Pelastusyksiköiden järjestelyistä on pidetty lautan suunnittelijan kanssa palaveri 4.6.2020. Sammutusvedestä on laadittu sammutusvesisuunnitelma yhteistyös-

sä alueen kuntien ja vesihuoltolaitoksen kanssa, missä on sovittu periaatteet sammu-
tusveden saannista.

Kaavoituksen vastine:

Pelastustoimen vedenottopisteet huomioidaan vesi- ja viemärisuunnitelmissa.

Turun museokeskus:

Museokeskus katsoo, että kaavahankkeessa on tunnistettu kulttuuriympäristön arvot ja erityispiirteet. Kulttuuriympäristön kannalta hankkeessa on osa-alueita, jotka edellyttävät huolellista harkintaa ja suunnittelua.

Kulttuurijokilautan rakentamisen teknisinä edellytyksinä pidetään joen pohjan ruoppaus-
ta, rantamuurin puutukipaalutuksen uusimista, muuriin sijoitettavien lautan kiinnityspis-
teiden porapaalutusta sekä ankkurointipisteiden sijoittamista viherkaistaleelle. Käytän-
nössä tämä edellyttää rantaväylän purkamista ja uudelleenrakentamista, sillä lautan
vaatima pohjaruoppaus muuttaa rantamuurin tukipaalujen olosuhteita, mikä ajan myötä
johtaa niiden heikentymiseen. Vanha rantamuuri ei myöskään ole tarpeeksi kestävä, jot-
ta lautan ankkurointi siihen olisi mahdollista.

Hankkeen toteutumisen edellytyksenä on rantalaiturin purkaminen ja uudelleenrakenta-
minen. Kuten kaavaselostuksessa on todettu, rantamuurilla on kuitenkin sekä kulttuuri-
historiallista, arkeologista että kaupunkikuvallista arvoa. Myllysilan välittömässä lähei-
syydessä oleva osa rantalaituria uudelleenrakennettiin sillan rakennustöiden yhteydessä
vuonna 2011. Tätä osuutta lukuun ottamatta Myllysilan ja Teatterisillan väliset rantalai-
turit on rakennettu 1850-luvulla. Ne kuuluvat jokivarren vanhimpiin säilyneisiin ranta-
muurirakenteisiin.

Turun rantalaitureiden peruskorjaustöissä on pääsääntöisesti noudatettu lähestymistä-
paa, jossa muurin näkyvä osa säilytetään vanhan kaltaisena, mutta taustarakenteet kor-
vataan betonitukimuurilla. Aito historiallinen rakenne menetetään tätä menetelmää käy-
tettäessä, vaikka ulkoasu säilyykin entisen kaltaisena. Paalutettu ja ankkuroitu moderni
rakenne on joissain tapauksissa välttämätön. Historiallisten, rakenteellisesti autenttisten
rantalaituriosuuksien vähentyessä museokeskus kuitenkin muistuttaa, että näillä raken-
teilla on itseisarvoa osana Suomen vanhimman kaupungin jokivarren infrastruktuuria.
Niiden säilyttämiseen tulee pyrkiä ainakin muutamilla osuuksilla. Tältä kannalta jokin
muu sijainti olisi ollut Kulttuurijokilautalle parempi.

Suhteellisesta mataluudestaan huolimatta lautta myös peittää näkymiä. Museokeskuk-
sen huolena on erityisesti WAMin kaupunkikuvallisen aseman peittyminen. Kaavaluon-
noksen sallima suurin korkeus lautan kaksikerroksiselle osalle on 11 metriä. Tämän kor-
kuisena lautan ravintolatilan vesikatto olisi korkeammalla kuin osa WAMin pääjulkisivun
vesikatosta. Lisäksi ylimmän korkeusaseman yläpuolelle sallitaan kevyiden teknisten ra-
kenteiden, poistoilmapiippujen ja kaidarakenteiden sijoittaminen. Museokeskus katsoo,
että lautan ravintolaosan korkeuteen tulee vielä kiinnittää huomiota.

Kulttuurijokilautan mahdollistamiseksi rantaan pitää rakentaa huollon vaatimia tiloja, ku-
ten huoltohissi ja jätehuone, jotka niin ikään ovat vaarassa heikentää rantamaiseman
hienopiirteisyyttä. Nämä jäävät kaava-alueen ulkopuolelle. Oma, kulttuuriympäristöstä
erillinen kysymyksensä on se, miten jopa 25 000 autoa vuorokaudessa vetävän Myllysil-
lan läheisyys vaikuttaa jokilautan ympärivuotiseen houkuttavuuteen.

Aurajoen mittakaavassa Kulttuurijokilautta on huomattavan leveä suhteessa joen levey-
teen. Mikäli tapahtumien aikaan mahdollistetaan lisälautojen käyttö esim. tekniikkaa
varten, havainnekuvien mukaan lähes puolet joen leveydestä peittyy. Maiseman kannal-
ta uhkana on, että leveä, ympärivuotisesti paikalleen sijoitettu rakenne näyttäytyy pi-
kemminkin joen ylle asetettuna kansirakenteena kuin luontevasti jokimaisemaan kuulu-

vana elementtinä. Museokeskus muistuttaa, että tämän vaikutelman ehkäisyyn tulee etenkin toteutussuunnittelussa panostaa. On myönteistä, että kaavakartassa on kielletty rakenteiden ulottaminen rakennusalan ulkopuolelle joen vastarantaa kohti.

Aurajoessa ei sen vesiliikennehistorialliseen merkittävyyteen nähden ole tehty lainkaan vedenalaisen kulttuuriperinnön inventointia. Jokilautta sijoittuu Aurajoen sellaiseen osaan, jota ei ole aikaisemmin ruopattu (CIVITAS ECCENTRIC-hankkeen raportti 2021). Mikäli lautan rakentamisen vuoksi jokea on tarpeen ruopata tai muuten on tarvetta kajo-ta joen pohjaan, tulee ennen toimenpiteitä selvittää, onko hankkeen vaikutusalueella säi-lynyt vedenalaista arkeologista kulttuuriperintöä. Selvityksen tarkemmista toteutustavois-ta tulee tarvittaessa olla yhteydessä Turun museokeskukseen.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallituksen vuonna 2018 hyväksymissä *Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteissa* on suunnittelualue Kulttuurijokialueeksi nimettyä lautoille ja ponttoni-rakenteille varattua aluetta, jolle voi sijoittaa esimerkiksi ravintola-, kahvila-, sauna-, tai uima-allastoimintaa. Sijoituksessa on otettu huomioon joen rannoille suunnitellut muut toiminnat ja näiden yhteisvaikutus. Lautan suunnittelu toiseen paikkaan keskusta-alueella ei ole mahdollista. Korjaaminen on tullut rantapenkassa tapahtuneiden sortu-mien vuoksi ajankohtaiseksi jo ennen lautan toteuttamista. Rantapenkan ja muurin kun-nostus tehdään yhteistyössä museon kanssa.

Lautta sijoittuu yli 40 metrin etäisyydelle Wäinö Aaltosen museosta, museorakennusta selvästi matalammalle tasolle. Lautan katetut yksi- ja kaksikerroksiset osat tulevat jos-sain määrin peittämään näkymiä joen vastakkaiselta puolelta museon suuntaan, sekä rantakadulta joen suuntaan. Länsirannalta katsottuna lautan kaksikerroksinen osa, joka keskivedenpinnan tasossa mitattuna saa olla enintään museon matalamman julkisi-vunosan korkuinen (11 metriä), peittää tätä matalaa julkisivunosaa kohtisuoraan katsot-tuna enintään 12 metrin osuudella. Peittävä vaikutus jää siten vähäiseksi. Joen suunnal-ta katsottuna museon julkisivua peittää jo nykyisellään kesäaikana rannan puurivi. Kaa-vaehdotuksesta saadun palautteen perusteella lautan massavaikutusta rajoitetaan siten, että lautan keskiosa edellytetään toteutettavaksi avoimena kattamattomana tilana ja lau-tan enimmäisleveyttä kavennetaan 20 metriin. Lautalle suunnitellun uimalatoiminnan johdosta ei lautta ole mahdollista enempää kaventaa. Lautan ollessa pääosin matalaa avointa tai yksikerroksista tilaa, ei sen olemus muodostu rakennukseen verrattavalla ta-valla massiiviseksi siitä huolimatta, että lautta on museorakennusta selvästi pidempi.

Kaupunkikuvatyöryhmän kaavaehdotuksesta antaman lausunnon mukaan lauttarakenne on suhteellisen laaja, mutta veistoksellisena rakenteena se on mahdollista sovittaa kau-punkikuvallisesti haastavaan paikkaan laadukkaalla suunnittelulla. Kaupunkikuvatyö-ryhmä toivoi, että julkisivumateriaaleja koskevia kaavamääräyksiä kehitetään kaupunki-maisempaan suuntaan. Julkisivumateriaaleja koskevaa määrystä muutetaan seuraa-vasti: ”Julkisivuissa tulee käyttää ympäristöön soveltuvia ja joen ilmasto-olosuhteita kes-täviä laadukkaita materiaaleja, kuten esimerkiksi puuta, kuparia ja lasia”. Lisäksi kaava-määräyksissä edellytetään, että rakennusluvasta on kuultava kaupunkikuvatyöryhmää tai vastaavaa toimielintä.

Rannalle sijoitettavat huoltotilat sovitetaan kaupunkikuvaan katusuunnitelmassa ja edel-leen rakennusluvassa tarkemmin määritellysti siten, ettei rantamaiseman hienopiirtei-syys vaarannu. Luonnossuunnitelmassa jätekatos on esitetty upotettavaksi rantapenk-kaan ja varustettavaksi viherkatolla.

Toimija on tietoinen alueelle kohdistuvasta liikenteen melusta. Meluhaitta otetaan tar-peen mukaan huomioon lautan suunnittelussa.

Vuonna 2022 museokeskuksen lausunnon jälkeen on tehty arkeologinen vedenalaisin-ventointi, jossa luotausmateriaaleja on analysoitu ihmistoiminnan merkkien löytämiseksi.

Havaitut kohteet on tulkittu jäljiksi modernista ihmistoiminnasta, eivätkä ne ylitä muinaismuistolain määrittelemää sadan vuoden ikärajaa. Raportissa todetaan, että alueella pitkään jatkunut toiminta on kuitenkin väistämättä jättänyt jälkiä myös pohjaan ja pohjassa voi olla säilyneitä muinaisjäännöksiä. Museopalveluiden kulttuuriperintöyksikkö on kuitenkin tullut siihen tulokseen, että selvityksen perusteella asemakaava-alueelle ei ole tarpeen merkitä vedenalaisia muinaisjäännöksiä. Mutta jos rakentamisen vaikutukset, esimerkiksi ruoppaaminen, ulottuvat kaava-alueen ulkopuolelle, vaikutukset vedenalaiseen arkeologiseen kulttuuriperintöön tulee selvittää ennen toteutusta.

Varsinais-Suomen ELY-keskus:

Suunnittelualueen sijainti maakunnallisesti arvokkaan rakennetun kulttuuriympäristön vieressä, maakuntakaavan mukaisella maisema-alueella ja kansallisen kaupunkipuiston alueella edellyttää korkeatasoista suunnittelua sekä jokilautan hienovaraista sovitamista ympäristöönsä.

Hankkeella on sijaintinsa takia laajalle ulottuvia kaupunkikuvallisia vaikutuksia, erityisesti jokirannan maisemassa pienimittakaavaisen Wäinö Aaltosen museon asemaan kaupunkikuvassa. Vaikka rannan puiden lehvästö peittää näkyvyyttä museon ja Kulttuurijokilautan välillä, on maisemavaikutus suuren osan vuodesta huomattava. Kaavaehdotuksen mukaisen jokilautan kaksikerroksinen osa sijoittuu suoraan Wäinö Aaltosen museon eteen, ja herääkin edelleen kysymys olisiko jokilautalle löytynyt luontevampi sijainti muualta ja onko jokilautta mahdollista toteuttaa yksikerroksisena tai matalampana. ELY-keskus katsookin, että jokilautan korkeutta on hyvä vielä harkita jatkosuunnittelussa. Julkisivumateriaalien käytössä on hyvä pyrkiä urbaaniin vaikutelmaan.

Mikäli valtaväylää, eli kolmannesta joen leveydestä, suljetaan tai supistetaan, edellyttää hanke vesilain mukaista lupaa. Suuret hankkeet saattavat edellyttää lupaa myös vaikutustensa takia. Kaavamääräyksissä onkin maininta, että rakennusluvan yhteydessä arvioidaan vesilain mukaisen luvan tarpeellisuus. Mikäli hankkeen yhteydessä on ruoppauksen tarvetta, tulee selvittää myös pohjasedimenttien laatu.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hankkeesta ei aiheudu ongelmaa tulvariskien hallinnan näkökulmasta. Keväisen jäänlähdön yhteydessä lautan kohdalle jää vielä riittävästi tilaa jäiden purkautumiseen alajuoksulle. Keväisestä jäidenlähdestä ja sen huomiioon ottamisesta olisi hyvä olla maininta kaavaselostuksessa.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallituksen vuonna 2018 hyväksymissä *Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteissa* on suunnittelualue Kulttuurijokialueeksi nimettyä lautoille ja ponttonirakenteille varattua aluetta, jolle voi sijoittaa esimerkiksi ravintola-, kahvila-, sauna-, tai uima-allastoimintaa. Sijoituksessa on otettu huomioon joen rannoille suunnitellut muut toiminnat ja näiden yhteisvaikutus. Lautan suunnittelu toiseen paikkaan keskusta-alueella ei ole mahdollista.

Lautan katetut yksi- ja kaksikerroksiset osat tulevat jossain määrin peittämään näkyviä joen vastakkaiselta puolelta museon suuntaan, sekä rantakadulta joen suuntaan. Länsirannalta katsottuna lautan kaksikerroksinen osa, joka keskivedenpinnan tasossa mitattuna saa olla enintään museon matalamman julkisivunosan korkuinen (11 metriä), peittää tätä matalaa julkisivunosaa kohtisuoraan katsottuna enintään 12 metrin osuudella. Peittävä vaikutus jää siten vähäiseksi. Kaavaehdotuksesta saadun palautteen perusteella lautan massavaikutusta rajoitetaan siten, että lautan keskiosa edellytetään toteutettavaksi avoimena kattamattomana tilana. Lautan ollessa pääosin matalaa avointa tai yksikerroksista tilaa, ei sen olemus muodostu rakennukseen verrattavalla tavalla massiiviseksi siitä huolimatta, että lautta on museorakennusta selvästi pidempi.

Julkisivumateriaaleja koskevaa määräystä muutetaan seuraavasti: ”Julkisivuissa tulee käyttää ympäristöön soveltuvia ja joen ilmasto-olosuhteita kestäviä laadukkaita materiaaleja, kuten esimerkiksi puuta, kuparia ja lasia”. Lisäksi kaavamääräyksissä edellytetään, että rakennusluvasta on kuultava kaupunkikuvatyöryhmää tai vastaavaa toimielintä.

Keväisen jäidenlähdön huomioon ottaminen on kirjattu kaavaselostukseen.

Vesilain mukaisen ruoppausluvan hakemista varten pitää etukäteen selvittää sedimenttien pilaantuneisuus ruopattavalta alueelta.

Turun Satama Oy:

Turun Satama toteaa, että Kulttuurijokilautan koolla ja sijainnilla on esitetyllä paikalla joen kapeuden vuoksi vaikutuksia vesiliikenteen turvallisuudelle sekä Aurajoen vesiliikenteen kehittämiseksi. Koska rakenne tulee lähelle Myllysiltaa, ei vesiliikenteen kulkureittiin voi tehdä kaarrostaa, vaan sen tulisi jatkua joen suuntaisena. 30 metrin vapaa vesiväylä tulee mitata Myllysillan pohjoisemman tukipilarin väylän puoleisesta reunasta. Lautan uloin kulma tulee merkitä riittävän hyvin. Mikä tahansa pysyvä rakenne, joka kaventaa veneilyreittiä ulottuessaan ulommaksi sillan eteläistä tukipilarilinjaa, voi tulevaisuudessa aiheuttaa kulkurajoituksia vesiliikenteelle.

Kaavoituksen vastine:

Lautalle oli lausunnoilla olleessa kaavaehdotuksessa varattu 23 metrin levyinen alue, jonka ylittäviä rakenteita ei sallita. Saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella lauttan enimmäisleveyttä kavennetaan 20 metriin, jolloin joen turvallisuuden kannalta tärkeän valtaväylän minimileveys 30 metriä ylittyy vähintään n. 2,2 metrillä. Lautalle suunnitellun uimalatoiminnan johdosta ei lautta ole mahdollista enempää kaventaa. Lautta ulottuu Myllysillan eteläistä tukipilarilinjaa n. 2,2 metriä ulommaksi ja voi siten tulevaisuudessa aiheuttaa kulkurajoituksia vesiliikenteelle. Kaavamääräystä täydennetään seuraavasti (kursiivilla): Rakennusalan ulkopuolelle joen valtaväylän suuntaan ei saa ulottaa mitään rakenteita *eikä toimintoja*.

Rakennusvalvonta:

Kaavaehdotuksessa tulee ottaa mahdollisimman selkeästi kantaa vesiväylän turvallisuusnäkökohtiin ohikulkevan liikenteen ja lauttan kiinnitysratkaisujen osalta. Mikäli kaava-alueen ulkopuolelle sijoitetaan lauttarakennetta palvelevia rakennelmia, rakenteita tai rakennuksia, tulee niiden rakentaminen huomioida erillisellä esim. vaihekaavalla, yleisen alueen suunnitelmassa tai erikseen selvitettävillä rakennusvalvonnan luvilla. Poikkeamistarpeita tulisi miettiä kaavatyön yhteydessä samanaikaisen toteutuksen mahdollistamiseksi.

Kaavoituksen vastine:

Lauttan enimmäisleveyttä rajoitetaan 20 metriin. Lautalle suunnitellun uimalatoiminnan johdosta ei lautta ole mahdollista enempää kaventaa. Lautta ulottuu Myllysillan eteläistä tukipilarilinjaa n. 2,2 metriä ulommaksi ja voi siten vielä tulevaisuudessa aiheuttaa kulkurajoituksia vesiliikenteelle.

Lauttan kiinnitysratkaisu tarkentuu toteutus suunnittelun yhteydessä. Alustavien selvitysten perusteella lauttan rakentamisen edellytyksenä pidetään rantamuurin puutukipaaluksen uusimista, muuriin sijoitettavien lauttan kiinnityspisteiden porapaalutusta sekä ankkurointipisteiden (paalutuksineen ja kuormansiirto-rakenteineen) sijoittamista viherkaistaleelle.

Katualueelle sijoittuvat lautan toiminnot, kuten huoltohissi, jätekatos ja polkupyörien säilytyspaikat sovitetaan valmisteilla olevaan katusuunnitelmaan ja hyväksytään katusuunnitelman osana. Rakennusvalvonta myöntää luvan em. rakentamiselle lautan rakennusluvan yhteydessä. Mikäli toteutus on kaavan ja katusuunnitelman valmistelun aikaisen lautan suunnitelman mukainen myös katualueelle sijoitettavien rakennelmien / rakenteiden osalta, poikkeamisluvan tarvetta ei ole.

Kaupunkirakentaminen:

Lauttaa tulisi kaventaa ja siirtää 30 metrin etäisyydelle sillasta vesiliikenteen turvallisuuden ja joen pohjassa sijaitsevien sähkökaapelien vuoksi.

Kaavoituksen vastine:

Asemakaavassa on osoitettu sillasta n. 42-43 metrin etäisyydelle Vesialueen osa (w-1), jolla sijaitsee ruoppauksessa ja lautan suunnittelussa huomioitavia vedenalaisia johtoja.

Lautalle oli lausunnoilla olleessa kaavaehdotuksessa varattu 23 metrin levyinen alue, jonka ylittäviä rakenteita ei sallita. Kaavaehdotuksessa saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella lautan enimmäisleveyttä kavennetaan 20 metriin, jolloin joen turvallisuuden kannalta tärkeän valtavyöhykkeen minimileveys 30 metriä ylittyy vähintään n. 2,2 metrillä. Lautalle suunnitellun uimalatoiminnan johdosta ei lautta ole mahdollista enempää kaventaa. Lautta ulottuu Myllysilan eteläistä tukipilarilinjaa n. 2,2 metriä ulommaksi ja voi siten tulevaisuudessa aiheuttaa kulkurajoituksia vesiliikenteelle. Kaavamääräystä täydennetään seuraavasti (kursiivilla): Rakennusalan ulkopuolelle joen valtavyöhykkeen suuntaan ei saa ulottaa mitään rakenteita *eikä toimintoja*.

Ympäristönsuojelu:

Aurajoki on vaelluskalavesistö. Aurajoessa tavattavista kalalajeista meritaimen ja vaellussiika luokitellaan erittäin uhanalaiseksi, merilohi uhanalaiseksi ja nahkiainen silmälläpidettäväksi. Jokiuoma toimii siirtymäreittinä ja ruokailualueena sekä vaelluskaloille että lepakoista vesisiipoille. Erityisesti veteen suunnattu valo vaikuttaa lajien liikkumiseen, ruokailuun ja vaeltamiseen sekä altistaa saaliiksi joutumiselle. Kaavamääräykseksi ehdotetaan: *Alueen valaistusta (valaisintyytit, voimakkuus ja suuntaus) suunniteltaessa on varmistettava, ettei valaistuksesta aiheudu häiriöitä lepakkojen tai vaelluskalojen siirtymäreiteille tai ruokailualueille.*

Jokilautan normaalista toiminnasta ei saa aiheutua häiritsevää melua asuinrakennusten kohdalle. Erityisistä tapahtumista tulee tarvittaessa tehdä ympäristönsuojelulain mukainen meluilmoitus.

Sekä Aurajoen pohjan sedimenttien ruoppaaminen että itse lautan rakentaminen voivat laukaista vesilain mukaisen lupatarpeen. Luvan tarve tulee selvittää Varsinais-Suomen ELY-keskukselta. Mikäli lautan rakentaminen edellyttää ruoppausta, tulee myös pohjasedimenttien pilaantuneisuus selvittää.

Kaavoituksen vastine:

Kaavakarttaan lisätään lautan valaistukseen ehdotettu kaavamääräys.

Lautan toiminta ei saa aiheuttaa häiritsevää, lain ja kaupungin asettamien määräysten vastaista meluhaittaa lähistön asutukseen. Melutorjunnasta on säädetty meluntorjuntalaissa (993/1992) ja Turun kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä, ks. kaavaselostuksen kohta 5.2.7 Ympäristön häiriötekijät. Kaavakarttaan ei katsota olevan tarpeen erikseen kirjata näitä määräyksiä.

Asemakaavassa on määrätty, että rakennusluvan yhteydessä tulee selvittää vesilain mukaisen luvan tarve. Vesilain mukaisen ruoppausluvan hakemista varten pitää etukäteen selvittää sedimenttien pilaantuneisuus ruopattavalta alueelta.

5 Kaupunkikuvatyöryhmä

Kaupunkikuvatyöryhmä käsitteli hanketta kokouksessaan 4.5.2022 § 3. Päätöksen mukaan työryhmä piti hyvänä, että Aurajokirannan vesialueen käyttöä on ryhdytty tutkimaan asemakaavallisesti. Hankkeen perusidea on hieno ja muuallekin Suomeen rakentuneiden uimaloiden konseptin tuominen myös Turkuun on kannatettavaa. Lauttarakente on suhteellisen laaja, mutta veistoksellisena rakenteena se on mahdollista sovittaa kaupunkikuvallisesti haastavaan paikkaan laadukkaalla suunnittelulla. Tämän mahdollistamista on tärkeää ohjata erilaisin kaavamääräyksin riittävällä tavalla.

Sijainti jokialueella leveämmällä kohdalla tukisi paremmin lauttarakenteen leveyteen kohdistuvia toiminnallisuuden parantamisesta johtuvia paineita. Jotta kaupunkikuvan ja vesiväylän turvallisuuden kannalta alueen jokimainen olemus säilyisi, työryhmän mielestä kaavassa tulisi pitäytyä lähempänä kilpailuvaiheen sallittua enimmäisleveyttä (17 m). Vesiväylän turvallisen käytön takia pienveneiden kiinnitysmahdollisuutta lauttaan ei tulisi sallia.

Kaksikerroksisen rakennusalan sijainti on ilmansuuntien osalta selkeämpää lautta-alueen koillisessa osassa, mutta sen maksimikorkomääräyksiin mm. mahdollisen katto-terassin osalta tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Ravintolatilaa lisäksi sauna- ja uimalatoiminnoille olisi syytä määrätä kaavassa vähimmäismäärät ja huolehtia erillismääräyksin siitä, että allasalue säilyy matalana. Keskimäisen rakennusalan kerrosluku (I) tulisi poistaa asemakaavanmuutosehdotuksesta, koska tavoitteena on, että näkymät myös joen toiselta puolelta säilyvät avoimena Wäinö Aaltosen museon suuntaan.

Puun käyttö on oleellinen kilpailuohjelmassakin mainittu laatusikka. Koska hanke sijoittuu urbaanin kaupunkirakenteen keskelle, työryhmä toivoo kaavamääräyksiä kehitettävän materiaalien osalta kaupunkimaisempaan suuntaan. Liikepaikanluovutuskilpailun jury on kirjannut lausuntoonsa myös samansuuntaisia jatkokehitystoiveita. Keskeisen sijainnin ja jokirannan ravintolalaivanäkymien takia tekninen, laivateollisuuteen ja merellisyyteen liittyvä materiaalipaletti soveltuisi paikkaan parhaiten. Valittavien rakennusmateriaalien kosteudenkestävyyteen sekä siistinä ja laadukkaana säilymiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Lautan kaupunkikuvallisen merkittävyyden tulisi työryhmän mielestä olla alisteinen vielä suunnitteilla olevan musiikkitalon ja Wäinö Aaltosen museon rakennuksen rinnalla. Työryhmän mielestä rakenteen veistoksellisuuden painottaminen on tärkeää. Rannalla säilytettävät puut riittävät tuomaan alueelle vehreyttä, joten viherkaton tai muiden viherrakenteiden lautalle sijoittamista ohjaavat määräykset voisi harkita poistamaan. Tämä toisi paremmin esille lauttarakenteen toiminnallisen muodon.

Erityistä huomiota työryhmä toivoo kiinnitettävän alueella lisääntyvän liikenteen ja huollon ohjaamiseen turvallisuuden ja esteettömyyden kannalta. Pikkufölin pysäkin mahdollisuus tulisi huomioida kaavamääräyksissä.

Itäisen Rantakadun katusuunnitelmassa tulee huomioida kaava-alueella sivuavalle katualueelle suunnitellut huolto- ja hissirakennelmat sekä mahdollinen lisäkatsomon sijoitus.

Kaavoituksen vastine:

Kaupunginhallituksen vuonna 2018 hyväksymissä *Aurajoen ja sen rantojen käytön yleisperiaatteissa* on suunnittelualue Kulttuurijokialueeksi nimettyä lautoille ja ponttonirakenteille varattua aluetta, jolle voi sijoittaa esimerkiksi ravintola-, kahvila-, sauna-, tai uima-allastoimintaa. Sijoituksessa on otettu huomioon joen rannoille suunnitellut muut toiminnot ja näiden yhteisvaikutus. Lautan suunnittelu toiseen paikkaan keskusta-alueella ei ole mahdollista.

Lautalle oli lausunnoilla olleessa kaavaehdotuksessa varattu 23 metrin levyinen alue, jonka ylittäviä rakenteita ei sallita. Kaavaehdotuksessa saatujen lausuntojen ja muistutusten perusteella lautan enimmäisleveyttä kavennetaan 20 metriin, jolloin joen turvallisuuden kannalta tärkeän valtaväylän minimileveys 30 metriä ylittyy vähintään n. 2,2 metrillä. Lautalle suunnitellun uimalatoiminnan johdosta ei lautta ole mahdollista enempää kaventaa. Kaavamääräystä täydennetään seuraavasti (kursiivilla): Rakennusalan ulkopuolelle joen valtaväylän suuntaan ei saa ulottaa mitään rakenteita *eikä toimintoja*.

Kaavamääräystä muutetaan siten, ettei kattoterassia ole mahdollista rakentaa kaksikerroksisen rakennusosan katolle (muutos kursiivilla): Ylimmän korkeusaseman yläpuolelle saa sijoittaa ainoastaan vähäisiä ilmeeltään kevyitä poistoilmapiippuja ja teknisiä rakenteita, *yksikerroksisella osalla sallitaan myös ilmeeltään kevyitä kaidarakenteita*.

Alueelle saa rakentaa uimala-, kulttuuri- ja virkistyspalveluja. Ravintolatoiminnalle sallittavaa enimmäiskerrosalaa pienennetään 30 %:iin ja lautan keskiosa varataan kaavamääräyksellä kattamattomia uimalatoimintoja varten.

Julkisivumateriaaleja koskevaa määräystä muutetaan seuraavasti: *Julkisivuissa tulee käyttää ympäristöön soveltuvia ja joen ilmasto-olosuhteita kestäviä laadukkaita materiaaleja, kuten esimerkiksi puuta, kuparia ja lasia*. Julkisivumateriaalit suunnitellaan rakennusluvan yhteydessä. Kaavasta poistetaan suositus viherkatteen käytöstä.

Itäisen Rantakadun yleissuunnitelmassa on alustavasti suunniteltu sekä lautan toiminnan edellyttämät huolto- ja hissirakennelmat että jalankulun, polkupyöräilyn, ajoneuvoliikenteen ml. huoltoliikenne reitit turvallisimmalla mahdollisella tavalla. Katusuunnitelma tulee tarkentamaan suunnitelmaa.

Kaavaan lisätään määräys: *Vapaa esteetön kulku lautan koillispäättyyn toteutettavalle vesibussilaiturille tulee järjestää lautan kautta*.